

בעניין :

1. _____ טחאינה
_____ ת.ז.
2. _____ טחאינה
_____ ת.ז.
3. _____ טחאינה
_____ ת.ז.
4. _____ זיד
_____ ת.ז.
5. _____ טחאינה
_____ ת.ז.
6. _____ טחאינה
_____ ת.ז.
7. _____ טחאינה
_____ ת.ז.

כולם מהכפר סילת אלחארתייה, נפת ג'נין
ע"י ב"כ עוה"ד יוסי וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או לינה אבו-מוך
זועבי (מ.ר. 33775) ו/או עדי לנדאו (מ.ר. 29189) ו/או מנאל
חזאן (מ.ר. 28878) ו/או שירין בטשון (מ.ר. 32737) ו/או חוה
מטרס עירון (מ.ר. 35174)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע.ר.
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים 97200
טל: 6283555-02 פקס: 6276317-02

התובע

- נ ג ד -

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)
רח' הנרייטה סולד 1, תל אביב 64921
טל: 6970282-03 פקס: 6918541-03

הנתבעת

מהות התביעה: פיצויים בגין נזקי רכוש

סכום התביעה: 774,041 ש"ח

כתב תביעה

הצדדים

1. התובעת 1 היא ילידת שנת 1940 ואלמנה.

2. התובע 2 הוא בנה של התובעת 1, יליד שנת 1964, נשוי ואב לארבעה ילדים (מהן פעוטה אחת שנולדה לאחר האירוע נשוא תביעה זו). התובע 2 עובד כמורה.

3. התובע 3 הוא יליד שנת 1970, נשוי ואב לארבעה. אביו המנוח של התובע 3 ובן-זוגה המנוח של התובעת 1 היו אחים.
4. התובע 4 יליד 1959, נשוי ובעל משפחה, הוא שכן של התובעת 1.
5. התובעת 5 היא ילידת שנת 1943 ואלמנה. היא אמו של התובע 3. בן-זוגה המנוח ובן-זוגה המנוח של התובעת 1 היו (כאמור) אחים.
6. התובע 6 הוא בנה של התובעת 5. הוא יליד 1973, נישא סמוך למועד האירוע, וכיום הוא אב.
7. התובע 7 הוא בנה של התובעת 5. הוא יליד 1972, נישא סמוך למועד האירוע, וכיום הוא אב.
8. בכל המועדים הרלוונטיים לכתב תביעה זה גרו התובעים בסמיכות זה לזה בכפר סילת אלחארתיה שבנפת גינין. התובעים ובני משפחותיהם המתגוררים עמם היו כולם בגדר מוגנים על-פי אמנת ז'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה מ-1949.12.8 (להלן: **אמנת ז'נבה**).
9. בכל התקופות הרלוונטיות לאירוע, החזיקה הנתבעת באזור מגוריהם של התובעים תחת כיבוש (belligerent occupation) כמובנו במשפט הבינלאומי. הנתבעת פעלה באירוע (כמפורט להלן) באמצעות חיילי הצבא הישראלי, וייתכן גם שבאמצעות כוחות ביטחון או גורמים אחרים (כל אלו יצוינו להלן תחת הביטוי **חיילים**), שהם כולם עובדיה שפעלו מטעמה ושהיא אחראית למעשיהם.

המבנים הרלוונטיים לתביעה

10. בתיהם של התובעים היו כולם בתוך שטח בנוי בצפיפות בלב הכפר סילת אלחארתיה. בתיהן של התובעות 1 ו-5 היו צמודים זה לזה, ולהם קיר משותף. בתיהם של התובעים 2, 3 ו-4 (ומספר בתים נוספים) הם הבתים הסמוכים לבתי התובעות 1 ו-2, שהיו ממוקמים מסביב להם כל אחד מכיוונו הוא. בסמוך לבית התובע 4, ובקרבה רבה לבתי התובעות 1 ו-5 היתה סככה בנויה מבלוקים, ששימשה כמחסן חקלאי ולהחזקת בעלי-חיים. התובעים 6 ו-7 גרו כל אחד בדירה נפרדת בקומה השנייה של בית אמם, התובעת 5.

בית המגורים של התובעת 5 יכונה להלן: **הבית**.

בתי המגורים של התובעים האחרים יכוננו בהתאמה **בית התובעת 1**, **בית התובע 2**, **בית התובע 3** ו-**בית התובע 4**. כל קומפלקס המבנים, לרבות בתי השכנים שאינם תובעים בתביעה זו, יכונה להלן: **המתחם**.

להבנת מיקומיהם ההדדיים של הבתים, מופנה בית-המשפט הנכבד לשרטוט המצורף לתביעה **כנספח א**.

האירוע

11. בתאריך 4.8.2002 לפנות בוקר הגיעו חיילים למתחם בו מתגוררים התובעים ושכניהם, והורו לכל הדיירים לעזוב את בתיהם – זאת למעט הדיירים בביתו של התובע 4, שלא פונו מביתם ולא נמסרה להם הודעה.
12. החיילים מסרו כי בכוונתם לפוצץ את הבית.
13. הריסת הבית באה כמעשה תגמול על פיגוע התאבדות שביצע בן של העותרת 5 חמישה חודשים קודם לכן.
14. החיילים לא איפשרו להוציא חפצים מהבית או מאיזה מהבתים האחרים, הסמוכים אליו.
15. בבית היו ציפורי נוי. החיילים לא איפשרו להוציא אפילו את הציפורים הללו מהבית.
16. כל הדיירים שפוננו מבתיהם הורחקו מהמתחם למקום מרוחק, שבסמוך למסגד.
17. החיילים הכניסו לבית כמות גדולה של חומר נפץ ופוצצו אותו.
18. הפיצוץ היה חזק ביותר. כתוצאה ממנו נחרב הבית כליל. חלקים מהבית עפו למרחק גדול.
19. כתוצאה מהפיצוץ נחרב גם ביתה של התובעת 1, הצמוד לבית: הפיצוץ הרס לחלוטין חלק מביתה של התובעת 1 ופגע בשאר הבית פגיעה כה קשה שלא היה מנוס מלהרוס את המבנה הסדוק, המט ליפול והמסוכן.
20. הדף הפיצוץ ו/או החלקים מהמבנה שנהדפו למרחק, גרמו לנזקים קשים לעצים שבסמוך לבית, לבתי התובעים 2, 3 ו-4, לסככת בעלי-החיים של התובע 4, לגדר חצרו של התובע 4 וכן לבתיהם של שכנים נוספים. נזקים נגרמו גם בבתיים שלא היו בסמיכות ישירה לבית אלא ב"מעגל שני" של מבנים.
21. החיילים לא מסרו למאן דהוא צו בנוגע להריסת הבית. בדיעבד התברר מהתכתבות בין ב"כ התובעים לבין לשכת היועץ המשפטי של מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית, כי מעולם לא הוצא צו להריסת הבית, וצו כזה לא היה קיים ואינו קיים.
22. באי-כוח התובעים התלוננו בפני רשויות צה"ל על הנזק לרכוש שנגרם באירוע. התגובה היתה מערך של הכחשות חלקיות וצידוקים חלקיים – אולם למרות בקשה מפורשת, לא נפתחה חקירה בגין מעשי החיילים באירוע.
23. כבר בשלב זה מודיעים התובעים, כי בתביעה זו אינם תובעים את הנזק למבנה הבית עצמו, וזאת בשל הרגישות הנוגעת לתביעה כזו ומתוך מגמה לצמצם את יריעת המחלוקת. התביעה

מצומצמת לנזקים שנגרמו בעקבות הפגיעה במיטלטלין שהיו בבית ובעקבות הפגיעות שמסביב לבית. הנכסים שנפגעו ובגינם נדרש פיצוי במסגרת תביעה זו יכוננו להלן **הרכוש**.

עילות התביעה

כללי

24. התובעים יטענו, כי כל פעולותיה של הנתבעת, באמצעות חייליה, כמתואר לעיל, היו בניגוד לדין, ומקימות זכות לפיצוי.

25. התובעים יטענו, כי עצם הריסת הבית היתה שלא כדין. עם זאת, התובעים מודעים לכך שבעניין זה ישנה מחלוקת משפטית בינם לבין הנתבעת. עם זאת, המחלוקת אינה מתפרשת על אותם נזקים הנתבעים במסגרת תביעה זו. גם לגישת הנתבעת, יש לאפשר הוצאת רכוש מבתים המיועדים להריסה. גם לגישת הנתבעת, אין לפגוע בבתיים סמוכים, ומי שביטו נפגע אגב הריסת בית המיועד להריסה זכאי לפנות לערוצי תביעה לקבלת פיצוי על הנזק שנגרם לו.

הסגת גבול וגזל

26. מעשי הנתבעת, באמצעות חייליה, מהווים הסגת גבול במקרקעין כמשמעותה בסעיף 29 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש), תשכ"ח-1968 (להלן: **פקודת הנזיקין**) בחלופה של "היזק למקרקעין שלא כדין". הם מהווים גם עוולה של הסגת גבול במיטלטלין כמשמעות המושג בסעיף 31 לפקודת הנזיקין, בחלופה של הפרעה אלימה בטובין בהיותם בהחזקתו של אדם אחר. הם מקימים גם עוולה של גזל כמשמעות הביטוי בסעיף 52 לפקודת הנזיקין, בחלופה של השמדת מיטלטלין שהזכות להחזיקם היא של התובע.

27. על-פי סעיפים 30 ו-32 לפקודת הנזיקין, על הנתבעת הראיה לכך שמעשיה, באמצעות חייליה, היו כדין.

28. עם זאת, כבר כאן יפורטו מקצת הטעמים שמכל אחד ואחד מהם נובע שמעשי הנתבעת באמצעות חייליה היו שלא כדין:

א. הבית והרכוש נהרסו בניגוד לכללי המשפט הבינלאומי המינהגי, האוסרים הרס של רכוש פרטי אלא אם כן פעולות צבאיות מחייבות זאת באופן החלטי;

ב. הבית והרכוש נהרסו בניגוד לכללי המשפט הבינלאומי המינהגי, האוסרים ענישה קולקטיבית, אמצעים של הפחדה והטלת אימה ומעשי תגמול כלפי מוגנים ורכושים;

ג. הבית נהרס (וכתוצאה מכך נהרס גם הרכוש) מבלי שהוצא צו המורה על כך. התובעים יציינו, כי תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945, (להלן: **תקנה 119**), עליה נסמכת הנתבעת בהריסת בתים בהם התגוררו מי שביצעו פיגועים, מתנה את ההריסה בהוצאת צו;

ד. הבית נהרס מבלי שניתנה זכות שימוע למי שנפגע מההריסה, וזאת בניגוד לדין ;

ה. תקנה 119 איננה מקנה לנתבעת או לאיזו מרשויותיה סמכות להשמיד מיטלטלין שבמבנה המיועד להריסה, אלא אך ורק את המבנה עצמו. מכאן, שגם אם היה הרס הבית כדין, הרי שהרס המיטלטלין שבו היה שלא כדין.

לעניין זה, מצורף מכתב מלשכת היועמ"ש של מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית, לפיו "על פי נוהלי העבודה הנוהגים בצה"ל בעניין שבנדון, קיימת הנחייה ברורה לאפשר ליושבי הבית להוציא רכוש ומיטלטלין מבתים המיועדים להריסה". מכתב זה מהווה הודאה של הנתבעת בדבר הפרשנות הנכונה של הדין.

המכתב, מתאריך 10.8.2003 מצורף כנספח ב.

ו. תקנה 119 איננה מקנה לנתבעת או לאיזו מרשויותיה סמכות להשמיד מקרקעין או רכוש אחר מעבר לבית המיועד להריסה. מכאן, שכל הנזק שנגרם מסביב לבית היה שלא כדין.

בעניין זה מצורפים שני מכתבים מלשכת היועמ"ש של מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית, שנשלחו במסגרת התכתבויות בענייניהם של התובעים. במכתב הראשון, מתאריך 1.3.2004, נכתב בין היתר כי "באם קיימת טענה, בדבר נזק אשר נגרם למבנים סמוכים, הרי שבאפשרותם לפנות בתביעה לפיצוי, כמקובל במקרים מעין אלו". המכתב השני, מ-23.3.2004, חוזר על דברים אלו ומדגיש כי "קיימת הנחייה ברורה להימנע מגרימת נזקים למבנים סמוכים למבנה המיועד להריסה". מכתבים אלו, ומכתבים דומים שנשלחו מאותה לשכה, מהווים הודאה של הנתבעת בדבר האיסור לגרום נזק לסביבת הבית שנהרס ובדבר היות נזק כזה בר תביעה.

המכתב מתאריך 1.3.2004 מצורף כנספח ג.

המכתב מתאריך 23.3.2004 מצורף כנספח ד.

רשלנות

29. מעשי הנתבעת באמצעות חייליה מהווים עוולה של רשלנות כלפי התובעים, כמובנו של מושג זה בסעיף 35 לפקודת הנזיקין. בין היתר יטענו התובעים שהנתבעת, באמצעות חייליה, עוולה כנגדם בעוולת הרשלנות במעשים ובמחדלים שלהלן:

א. הרסה את הרכוש שלא כדין כמפורט לעיל בפרק הנוגע לעוולות הסגת הגבול והגזל. הריסת הרכוש שלא כדין מהווה כשלעצמה גם עוולה של רשלנות;

ב. לא איפשרה להוציא מן הבית את המיטלטלין השייכים לתובעת 5 ולמשפחתה, ובכלל זה – אסרה על הוצאת החפצים ומנעה את הוצאתם; לא העניקה זמן לבני המשפחה

להוציא את החפצים ולא איפשרה להם להסתייע באחרים לשם כך; ולא הוציאה את החפצים בעצמה או סייעה להוצאתם;

ג. הרסה את הבית על תכולתו;

ד. הרסה את הבית באמצעות כמות גדולה של חומר נפץ, למרות שהנזק למבנים סמוכים היה צפוי וידוע;

ה. הרסה את הבית למרות שאחד מקירותיו משותף גם לבית אחר, ולא נקטה אמצעים למניעת הפגיעה בקיר המשותף ובבית האחר;

ו. הרסה את הבית בידיעה שאחד מקירותיו משותף גם לבית אחר, הבנוי בצמידות, ועשתה זאת באמצעות חומר נפץ ובאופן שהפגיעה בבית האחר היתה ודאית;

ז. פוצצה כמות גדולה של חומר נפץ בלב אזור מגורים צפוף, שבחצרות בתיו גם גידולים חקלאיים;

ח. לא נקטה באמצעי זהירות סבירים למנוע נזקים למבנים, רכוש וגידולים חקלאיים שבסמוך לבית, אלא (אדרבא) נקטה באמצעים שהגבירו את הסיכון לכל אלו;

ט. לא פינתה מאזור הפיצוץ בעלי-חיים שצפויים היו להיפגע ממנו;

י. פוצצה את הבית על הציפורים שהיו מוחזקות בו;

יא. לא פינתה את בית התובע 4 מיושביו ולא הזהירה אותם מפני הפיצוץ;

יב. הפרה את חובותיה שבדין להגן על זכויותיהם הקנייניות והאחרות של התובעים – רבבות החובות המפורטות להלן במסגרת הפרק על הפרת חובה חקוקה;

יג. לא נהגה כפי שרשות סבירה הייתה נוהגת בפעולות לאכיפת החוק;

יד. לא נהגה כפי שרשות סבירה הייתה נוהגת במצב דומה;

טו. החיילים לא פעלו בהתאם להנחיות בדבר פינוי חפצים מהבית המיועד להריסה;

טז. החיילים לא פעלו בהתאם להנחיות בדבר הימנעות מפגיעה סביבתית כתוצאה מהרס הבית;

יז. הנתבעת לא דאגה להנחות את החיילים כראוי בדבר החובה לאפשר פינוי חפצים מהבית המיועד להריסה ובדבר הימנעות מפגיעה סביבתית כתוצאה מהרס הבית;

יח. הנתבעת שלחה חיילים לבצע מעשי נקם ושילם בתובעים, כשברקע מצויים השנאה והזעם על פיגועים באוכלוסייה אזרחית. בנסיבות אלו הנטייה לשילוח כל רסן ולהעצמת מעשי הנקמה היא נטייה מובנית (אינהרנטית). הנתבעת לא עשתה דבר לרסן את חייליה או לפקח עליהם, וגם בדיעבד לא נקטה צעדים כנגד מי מהם בגין הנזק העודף שגרמו.

העברת נטל השכנוע

30. בנסיבות המקרה נכון ומוצדק להחיל הוראות סעיפים 38 ו-41 לפקודת הנזיקין, ומן הדין שנטל השכנוע לכך שלא היה מעשה התרשלות יעבור אל כתפי הנתבעת.

הפרת חובה חקוקה

31. מעשיה של הנתבעת, באמצעות חייליה, מקימים אחריות כלפי הנתבעים בגין הפרת חובה חקוקה, כמשמעות מושג זה בסעיף 63 לפקודת הנזיקין. בין היתר הפרו הנתבעת והחיילים את החובות החקוקות שלהלן:

- א. חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, המגן על כבוד האדם ועל קניינו;
- ב. תקנה 46 לתקנות הנספחות לאמנה בדבר הדינים והמנהגים של מלחמה ביבשה (האג, 1907) (להלן: **תקנות האג**) המחייבת, בין היתר, לכבד רכוש פרטי בשטח כבוש; ולחילופין: תקנה 23(g) האוסרת השמדה של רכוש האויב בעת פעולות איבה, אלא אם השמדה כזו נדרשת במפגיע לצרכי המלחמה;
- ג. תקנה 50 לתקנות האג האוסרת הטלת עונש קיבוצי;
- ד. סעיף 27 לאמנת ז'נבה הקובע, בין היתר, כי "מוגנים זכאים בכל הנסיבות ליחס של דרך ארץ לגופם, לכבודם, לזכויותיהם המשפחתיות, לאמונתם ולפולחנם, לנימוסיהם ולמנהגייהם. היחס אליהם יהיה תמיד אנושי, והם יוגנו במיוחד מכל מעשי אלימות או איומי אלימות, ומפני עלבונות וסקרנות הרבים";
- ה. סעיף 53 לאמנת ז'נבה האוסר, בין היתר, החרבה והשמדה של נכסי מקרקעין ומיטלטלין השייכים ליחיד, אלא אם כן היו פעולות צבאיות מחייבות לחלוטין את החרבה וההשמדה האלה;
- ו. סעיף 33 לאמנת ז'נבה האוסר עונשים קיבוציים, וכן כל אמצעי הפחדה או הטלת אימה, ושאושר מעשי תגמול כלפי מוגנים וכלפי רכושם;
- ז. סעיפים 146 ו-147 לאמנת ז'נבה המחייבים כל מדינה לחפש ולהעמיד לדין את מי שהפרו את הוראות האמנה או הורו להפר את הוראות האמנה הפרה חמורה, לרבות

הריסתו של רכוש בקנה מידה רחב, שאין הכרח צבאי מצדיק אותו, ושבוצע שלא כדין ומתוך הפקרות;

ח. סעיף 17 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, במה שנוגע להגנתו של אדם מהתערבות שרירותית או בלתי-חוקית בצנעת הפרט שלו ובביתו;

ט. סעיפים 451, 452, 453 ו-454 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, בדבר היזקים למיניהם, לרבות היזק באמצעות חומר נפץ, היזק לחיה הניתנת להיגנב והיזק לעצי תרבות.

הנתבעת הפרה גם את הוראות חוק צער בעלי-חיים, תשנ"ד-1994, בכך שפגעה בציפורים שבבית ובעלי-החיים שבסככה של התובע 4. עם זאת, מאחר שהוראות חוק אחרון זה נועדו לטובת בעלי-החיים עצמם ולא לטובת התובעים, יסתמכו התובעים על סעיף 451 לחוק העונשין, כאמור. אין בכך משום הקלת ראש בחומרת מעשיהם של הנתבעת וחייליה כלפי אותם בעלי-חיים. מעשי ההתעללות בבעלי-החיים מלמדים גם על הלך רוחם הכללי של החיילים במהלך האירוע, שהוביל להתנהגות של הפקרות ביחס לבני-אדם, בעלי-חיים ורכוש כאחד.

י. סעיף 70 לחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955, בדבר גרימת נזק לרכוש על-ידי חריגה מסמכות.

אחריות הנתבעת

32. אחריותה של הנתבעת לכל המעשים שתוארו בתביעה זו, ואחריותה בגין העוולות שפורטו לעיל, מקורה באחד מהמקורות הנ"ל או בכמה מהם או בכולם יחד – הכול לפי הקשר הדברים:

א. אחריות ישירה, באשר מדובר במעשים ובמחדלים שניתנים לייחוס ישיר לנתבעת, ושהתרחשו באופן מערכתי, על-פי החלטות ובמעורבות הדרגים הבכירים ביותר בהיררכיה המדינית והצבאית של הנתבעת;

ב. אחריות שילוחית למעשי החיילים, שהם עובדיה ושעשו את המעשים (והמחדלים) תוך כדי עבודתם, ושהיא אחראית אחריות שילוחית למעשיהם;

ג. אחריות ישירה על יסוד סעיף 12 לפקודת הנזיקין בגין שיתוף, סיוע, ייעוץ, פיתוי, ציווי, הרשאה ו/או אשרור. לעניין זה יצינו התובעים במיוחד, כי הנתבעת נקטה צעדי ענישה קולקטיביים נרחבים, תוך הפרת זכויות יסוד של תושבי השטחים, ותוך איתות ברור לחיילים שרכושם של תושבי השטחים וזכויותיהם הוא הפקר. עוד יצינו התובעים, כי הנתבעת נקטה צעדי נקם ועודדה אווירת נקם בקרב החיילים ששלחה לבצע פעולות נקם אלו. הנתבעת לא עשתה דבר למניעת הנזק העודף שנגרם בהרשאתה המשתמעת או המפורשת ו/או בעקבות הפיתוי שפיתתה את החיילים. הנתבעת אשררה את גרימת הנזק

העודף בכך שלא נקטה צעד כלשהו כנגד האחראים לגרימתו, למרות התלונות שהוגשו בעניין.

נזקי התובעים

נזקים למבנים

33. הנזקים לבתי התובעים 1, 2 ו-3 מנותחים בפרוטרוט בחוות-דעת מומחה המצורפת לתביעה כנספח ה.

בקיצור האומר:

עלות פינוי ההריסות של בית התובעת 1 והקמתו מחדש מוערכת ב-178,650 ₪ ללא מע"מ, ועל-כן סכום התביעה עומד (כולל מע"מ) על 209,020 ₪.

לסכום זה יש להוסיף את העלות (שאינה כלולה בחוות הדעת) לחיבור הבית למערכות המים, הביוב והחשמל. עלות זו מוערכת ב-30,000 ₪.

עלות התיקונים בבית התובע 2 מוערכת ב-83,045 ₪ ללא מע"מ, ועל-כן סכום התביעה עומד (כולל מע"מ) על 97,163 ₪.

עלות התיקונים בבית התובע 3 מוערכת ב-53,120 ₪ ללא מע"מ, ועל-כן סכום התביעה עומד (כולל מע"מ) על 62,150 ₪.

34. הנזקים לבית, לסככה ולגדרות של התובע 4 מנותחים בפרוטרוט בחוות-דעת מומחה המצורפת לתביעה כנספח ו.

בקיצור האומר: חלק מביתו של התובע 4 נפגע באופן שאחת דינו – להיהרס, בהיותו מסוכן ובלתי ראוי למגורים. חוות-הדעת מפרטת את עלויות ההריסה וההקמה מחדש. בנוגע לחלקים אחרים בבית, לסככה ולגדרות, קובעת חוות-הדעת את עלויות התיקון.

בסה"כ עלות תיקון הנזקים שנגרמו, כמפורט בחוות-הדעת היא 157,870 ₪ לפני מע"מ, ועל-כן סכום התביעה עומד (כולל מע"מ) על 184,708 ₪.

35. גובה הנזק בגין חורבן ביתה של התובעת 1 אינו מסתכם בשווי הכספי של הקמתו מחדש. מדובר בבית בו גרה, ובו בנתה את משפחתה יחד עם בן-זוגה המנוח. בין כתליו שמורים זכרונותיה. קירותיו ותקרתו לא היתה רק מחסה פיסי לראשה, אלא גם בית, בית במובן העמוק של המלה – מקום שיש אליו שייכות, מקום הנוסך ביטחון, מקום שהוא עולמו של אדם. ביתה של התובעת – לא בין לילה בא, אך בין לילה הלך. הנתבעת, בהפקרותה, הפכה את מה שהיה בית לעיי חורבות של שברי בטון וטיח.

על הנזק הרגשי הכרוך בהרס ביתה של התובעת 1 נתבעים 50,000 ₪.

נזקים נוספים

36. בבית התובעת 1 נהרס כמעט כל הרכוש שבתוך הבית ורובו נקבר תחת גל ההריסות – רק מעט דברים ניצלו מתוך אותו חלק מהבית שהפך לחורבה – בטרם נהרס גם חלק זה בהיותו מסוכן. הרכוש שאבד כולל מזרונים, שמיכות וכריות, מטבח וציוד מטבח, מקרר, מכונת כביסה וכיריים, ארונות, ספרים, בגדים... ובקיצור: מדובר בתכולת בית. בגין רכוש זה נתבעים **15,000 ₪**.

37. בבית התובע 2 נגרמו (בנוסף לנזקים שפורטו לעיל) נזקים לוילונות, למקרר, לשטיחים לספרייה ולטלוויזיה. בנוסף נהרס כליל רכב פיאט-אונו של התובע 2. נזקים אלו מוערכים יחד ב- **7,000 ₪**.

38. בחצר התובע 4 ובסככה נהרסו עצי פרי, נהרגו יונים וארנבות ונהרסו כוורות. בגין נזק זה נתבעים **10,000 ₪**.

39. גם תכולת ביתה של התובעת 5 נהרסה כולה. בקומת הקרקע, בה התגוררה התובעת 5 עם שלושה מבניה, נהרס הריהוט כולו, ובכלל זה חדר אורחים, מזנון, ארונות, מטבח וכל ציודו, מקרר, מכונת כביסה, מאווררים, תנור, כיריים, טלוויזיה וצלחת לוויין, טייפ (CD), ביגוד... בגין רכוש זה נתבעים **20,000 ₪**.

40. בקומה השנייה של בית התובעת 5 נהרסה דירתו של בנה, התובע 6, וכל תכולתה נהרסה ונקברה תחת החורבות. נהרסו ריהוט חדר השינה, כיריים, מאווררים, טייפ וכל אביזרי הנישואין של התובע 6 וכלתו. בגין רכוש זה נתבעים **8,000 ₪**.

41. עוד בקומה השנייה של בית התובעת 5 נהרסה דירתו של בנה, התובע 7, וכל תכולתה נהרסה ונקברה תחת החורבות. נהרסו ריהוט חדר השינה, פינת אכילה, מטבח וציוד מטבח, מכונת כביסה, מקרר, כיריים, טייפ ובגדים ואביזרים של נישואי התובע 7 וכלתו. בגין רכוש זה נתבעים **18,000 ₪**.

42. לעניין הציפורים שהצבא פוצץ את הבית בעודן בו, נתבעים **3,000 ₪**.

43. ערכו של הרכוש שנהרס בבתי התובעות 1 ו-5 (לרבות בדירותיהם של התובעים 6 ו-7) אינו מסתכם בערכו הכלכלי, במחיר השוק שלו. מדובר בכל אותם חפצים קטנים וגדולים שמקיפים את האדם ומעניקים לו תחושת שייכות וביטחון. מדובר בכל אותם חפצים קטנים וגדולים שמשתלבים עם התפתחות חייו של האדם, עם זכרונותיו, שמתקשרים לאירועים שחלפו ולאנשים שנפטרו. אין ערוך לערכם הרגשי והסנטימנטאלי של חפצים מעין אלו. אין

ערוך לפגיעה שהופכת אדם לא רק חסר קורת גג אלא גם חסר בית ומופשט מכל אותם חפצים שהיו חלק אינטימי מעולמו. ובענייננו, הערך בו מדובר הוא ערכם של החפצים עבור כל אחד ואחד מבני המשפחה – גם אלו שיצאו מהבית.

על הערך המוסף של חפצים אלו, כמתואר לעיל, מועמדת התביעה על סך של **30,000 ₪** לחפצים שבבית התובעת 1 ועל סך של **30,000 ₪** נוספים לחפצים בבית התובעת 5 (לרבות בדירותיהם של התובעים 6 ו-7).

44. סך-כול הנזק נשוא התביעה עומד, אם כן, על **774,041 ₪**.

אשר על כן, מתבקש בית-המשפט הנכבד להזמין את הנתבעת לדין ולחייבה לשלם לתובע את מלוא נזקו (כמפורט לעיל) וכן לחייבה בתשלום הוצאות משפט ושכר טרחת עורך-דין, והכול בצירוף הפרשי הצמדה ורבית כחוק למן יום האירוע ועד ליום התשלום בפועל.

ירושלים היום 3 לחודש אוגוסט, שנת 2004.

יוסי וולפסון, עו"ד
המוקד להגנת הפרט
ב"כ התובע

(ת.ש. 33764)